

לְגַבֵּי יוֹם וְלַיְלָה וְכֹלֵא חַד. אוֹף הֵכָא תַפְלָה מְיוֹשֵׁב לְגַבֵּי תַפְלָה שֶׁל יָד, לְאַתְקִין לָהּ כְּמָה (ד"א כסאן) דְּאַתְקִין לְכַלָּה וְקָשִׁיט לָהּ לְאַעְלָא לְחוּפָה, הֵכִי נָמִי מְקַשְׁטִין לָהּ בְּרָזָא דְרַתִּיכָאָה וּמְשִׁירֵיָיָהּ, יוֹצֵר מְשֻׁרְתִים וְאַשְׁר מְשֻׁרְתִיו וְהָאֻפְנִים וְחֵיּוֹת הַקֹּדֶשׁ וְכוּ'.

וּתַפְלָה שֶׁל רֹאשׁ. כְּלָפֵי יוֹם וְלַיְלָה, וְהַכֵּל אַחַד. אִף כְּאֵן תַּפְלָה מִלְּשָׁב כְּלָפֵי תַפְלָה שֶׁל יָד, לְתַקֵּן אוֹתָהּ כְּמוֹ [כמי] שְׁמַתְקֵן אֶת הַכֵּלָה וּמְקַשְׁט אוֹתָהּ לְהַכְנִיסָהּ לְחֻפָּה, כִּף גַּם מְקַשְׁטִים אוֹתָהּ בְּסוּד הַמְרַבָּה וּמְחַנּוּתֵיהָ, יוֹצֵר מְשֻׁרְתִים וְאַשְׁר מְשֻׁרְתִיו וְהָאֻפְנִים וְחֵיּוֹת הַקֹּדֶשׁ וְכוּ'.

וְעַל דָּא צְלוֹתָא מְיוֹשֵׁב, פִּינּוּן דְּעֶאֱלַת לְגַבֵּי מַלְכָּא עֲלָאָה וְאִיהוּ אֲתִי לְקַבְּלָא לָהּ,

וְעַל זֶה תַפְלָה מִלְּשָׁב. פִּינּוּן שְׁנַכְנַסְתָּ לְמַלְכָּךְ הָעֲלִיּוֹן וְהוּא בָּא לְקַבֵּל אוֹתָהּ, אִזְ אֲנִי עוֹמְדִים לְפָנֵי הַמַּלְכָּךְ הָעֲלִיּוֹן, שְׁהָרִי אִזְ [הדרגה] הַזְכָּר מִתְחַבֵּר עִם הַנְּקֻבָּה, וּמִשּׁוּם כִּף לֹא יִפְסִיק בֵּין גְּאֻלָּה לְתַפְלָה וְהַתַּפְלָה הִיא שְׁמֵי דְרִגּוּת, הַסּוּד שֶׁל צְדִיק וְצִדִּיק, יוֹסֵף וְרַחֵל.

כְּדִין אֲנִי קְיָיִמִין קָמִי מַלְכָּא עֲלָאָה, דְּהָא כְּדִין (דְרָגָא) דְּכוּרָא אֲתַחַבֵּר בְּנוּקְבָא, וּבְגִין כִּף לֹא יִפְסִיק בֵּין גְּאֻלָּה לְתַפְלָה (וְגֵאֻלָּה וְתַפְלָה תְרִין

הוּן שְׁמֵי דְרִגּוּת, הַסּוּד שֶׁל צְדִיק וְצִדִּיק, יוֹסֵף וְרַחֵל). וּמִשּׁוּם שְׁאָדָם עוֹמֵד לְפָנֵי הַמַּלְכָּךְ הָעֲלִיּוֹן, נוֹטֵל אַרְבַּע אֲמוֹת לְתַפְלָתוֹ, וְהַקִּימוּהָ שְׁבַשְׁעוּר וְר"א בְּשַׁעוּר] הַסֵּרֵט חֻבֵּל שֶׁל יוֹצֵר כֵּל. וְכֹל מֵה שְׁבָא בְּצַד הַזְכָּר, צְרִיף לְאָדָם לְעַמֵּד בְּקִיּוּמוֹ וּמְזַדְקֵף [ס"א וְיִזְדְקֵף]. כְּמוֹ כֵּן כִּשְׁהוּא כּוֹרַע, כּוֹרַע בְּכַרְוּף. וּכְשֶׁהוּא זוֹקֵף, זוֹקֵף בְּשֵׁם, כְּדִי לְהִרְאוֹת אֶת שְׁבַח הַזְכָּר עַל הַנְּקֻבָּה.

תְרִין אִינּוּן, הוּא דְצְדִיק וְצִדִּיק יוֹסֵף וְרַחֵל).

וּבְגִין דְּבַר נֶשׁ קָאִים קָמִי מַלְכָּא עֲלָאָה נוֹטֵל אַרְבַּע אֲמוֹת לְצְלוֹתֵיהָ וְאוּקְמוּהָ דְבְּשִׁיעוּרָא (ד"א בְּשִׁיעוּרָא) דְּסוּרְטָא דְיוֹצֵר כֵּלָּא.

וּבָא וּרְאָה, שְׁהָרִי אֲמַרְנּוּ אֵל יִתְפַּלֵּל אָדָם אַחוּרֵי רַבּוּ, וְנִתְבָּאֵר, כְּפִתּוּב (דְּבֵרִים י) אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ תִירָא. אֶת - לְכֻלֵּל שְׁצִרְיָךְ לִירָא מִרַבּוּ כְּמוּרָא הַשְּׁכִינָה, וּיְרָאת תַלְמִיד הוּא רַבּוּ. מִשּׁוּם כִּף בְּשַׁעַת הַתַּפְלָה לֹא יֵשִׁים אוֹתוֹ הַמוּרָא לְפָנָיו [ד"א לְתַפְלָה], אֲלֵא אֶת מוּרָא הַקֹּדֶשׁ בְּרוּף הוּא לְבִדּוֹ וְלֹא מוּרָא אַחַר.

וְכֹל מֵה דְאַתִּי בְּסִטְרָא דְדְכוּרָא בְּעֵי לִיָּה לְאִינִישׁ לְמִיָּקָם בְּקִיּוּמֵיהָ וְאַזְדְקֵף (ס"א וְיִזְדְקֵף). כְּגוֹוֵנָא דָּא כַּד אִיהוּ כּוֹרַע, כּוֹרַע בְּכַרְוּף, וְכַד אִיהוּ זְקִיף, זְקִיף בְּשֵׁם, בְּגִין לְאַחֲזָאָה שְׁבַחָא דְדְכוּרָא עַל נוּקְבָא.

וּבָא וּרְאָה, אֶת תַּפְלַת מְנַחָה תַקֵּן יְצַחֵק, וְדָאִי כְּמוֹ שְׁתַקֵּן אַבְרָהָם תַּפְלַת הַבֶּקֶר כְּנֶגֶד אוֹתָהּ הַדְרָגָה שְׁנִדְבֵק בָּהּ. וְכֵן [כף] יְצַחֵק תַקֵּן תַּפְלַת מְנַחָה כְּנֶגֶד אוֹתָהּ דְרָגָה שְׁנִדְבֵק בָּהּ. וְעַל כֵּן תַּפְלַת מְנַחָה

וְתָא חֲזִי דְהָא אוּקְמוּהָ לָא יְצַלִּי בַר נֶשׁ אַחוּרֵי רַבִּיָּה וְאַתְמָר כְּמָה דְכְתִיב, (דְּבֵרִים י) אֶת יי אֱלֹהֶיךָ תִירָא. אֶת לְאַכְלָלָא דְבְּעֵי לְמַדְחַל מְרַבִּיָּה כְּמוּרָא דְשְׁכִינְתָּא, וּדְחִילוֹ דְתַלְמִיד, רַבִּיָּה אִיהוּ. בְּגִין כִּף בְּשַׁעַתָּא דְצְלוֹתָא לֹא יֵשׁוּי הֵהוּא מוּרָא לְקָמֵיהָ, (ד"א ל"ג לְצְלוֹתָא) אֲלֵא מוּרָא דְקֹדֶשׁא בְרִיף הוּא בְּלַחֲדוּי וְלֹא מוּרָא אַחֲרָא.

דְּמְנַחָה מְכִי נְטִי שְׁמָשָׂא

וְתָא חֲזִי צְלוֹתָא דְמְנַחָה אֲתַקִּין לִיָּה יְצַחֵק. וְדָאִי כְּמָה דְאַתְקִין אַבְרָהָם צְלוֹתָא דְצְפָרָא לְקַבֵּל הֵהוּא דְרָגָא דְאַתְדַּבֵּק בִּיָּה.

וְכֵן (ד"א כף) יְצַחֵק אֲתַקִּין צְלוֹתָא דְמְנַחָה לְקַבֵּל הֵהוּא דְרָגָא דְאַתְדַּבֵּק בִּיָּה. וְעַל דָּא צְלוֹתָא

לְנַחְתָּא בְּדַרְגוּי לְסִטְר מְעָרְב.

דְּהָא עַד לָא נָטָה שְׁמַשׁא לְצַד מְעָרְב אַקְרִי
יוֹם מְצַפְרָא עַד הָהוּא זְמַנָּא דְכַתִּיב,
(תהלים כב) חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. וְאִי תִימָא עַד
חֲשֻׁכָה, תָּא חֲזִי, דְכַתִּיב (ירמיהו ו) אוֹי נָא לָנוּ כִּי
פָּנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ צְלָלֵי עָרְב. כִּי פָּנָה הַיּוֹם
לְקַבֵּל צְלוֹתָא דְצַפְרָא דְכַתִּיב חֶסֶד אֵל כָּל
הַיּוֹם, דְּהָא כְּדִין שְׁמַשׁא אִיהוּ לְסִטְר מְזַרְח,
כְּדִין דְנָטָה שְׁמַשׁא וְנַחְתָּא לְסִטְר מְעָרְב, הָא
כְּדִין אִיהוּ זְמַן צְלוֹתָא דְמַנְחָה וְכַבֵּר פָּנָה
הַיּוֹם וְאָתוּ צְלָלֵי עָרְב וְאִתְעַר דִּינָא קְשִׁיא
בְּעֻלְמָא.

וּפְנָה הַיּוֹם דְאִיהוּ דְרָגָא דְחֶסֶד, וְנָטוּ צְלָלֵי
עָרְב דְאִינוּן דְרָגָא דְדִינָא קְשִׁיא, וְכְדִין
אִתְחַרְב בִּי מִקְדָּשָׁא וְאִתְוַקַּד הֵיכְלָא. וְעַל דָּא
תְּנִינָן דִּיהָא בַר נֶשׁ זְהִיר בְּצְלוֹתָא דְמַנְחָה
דְאִיהוּ זְמַנָּא דְדִינָא קְשִׁיא שְׂרִיָּא בְּעֻלְמָא.
יַעֲקֹב אִתְקִין צְלוֹתָא דְעָרְבִית דְּהָא אִיהוּ
אִתְקִין לָהּ וְזֵן לָהּ בְּכָל מָה דְאַצְטְרִיךְ, וְדָאִי
וְאִ"ו אִתְקִין לָהּ ה"א, וְה"א אִתְזַנְתָּ מִן וְאִ"ו
דְלִית לָהּ נְהוּרָא מְגַרְמָה כְּלָל.

וּבְגִין כֶּף תְּפִלַּת עָרְבִית רְשׁוּת דְּהָא אִתְפְּלִילַת
בְּצְלוֹתָא דִּיּוֹמָא בְּגִין לְאִתְנַהֲרָא,
וְהַשְׁתָּא לָאו זְמַנָּא אִיהוּ. וְאוֹקִימָנָא לָהּ דְּהָא
לָא אִתְגַּלְגַּלָּא נְהוּרָא דִּימָמָא דִּינְהִיר לָהּ, וְאִיהִי
שְׁלֵטָא בְּחֲשׂוֹכָא עַד זְמַנָּא דְפְלָגוֹת לִילִיא
דְאַשְׁתַּעֲשַׁע קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם צְדִיקָא
בְּגַנְתָּא דְעֵדֶן, וְכְדִין אִיהוּ זְמַנָּא לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא
בַר נֶשׁ (כ"א וּלְמַלְעִי) בְּאוֹרֵייתָא כְּמָה דְאַתְמַר.
תָּא חֲזִי, דְדוּד אָתָּא וְאָמַר אֲלֵין תְּלַת זְמַנִּין
דְצְלוֹתֵי דְכַתִּיב, (תהלים נה) עָרְב וּבִקְרָא
וְצַהֲרִים הָא תְּלַתָּא, וְאִיהוּ לָא צְלִי אֲלָא תְרִי
מְנִיָּהוּ, דְכַתִּיב אֲשִׁיחָה וְאַהֲמָה, וְלָא יִתִיר.

מִפְּאֶשׁ נוֹטָה הַשְּׁמֶשׁ לְרִדְתָּ
בְּדַרְגָּתוֹ לְצַד מְעָרְב.
שְׁהָרִי בְּטָרְס נָטָה הַשְּׁמֶשׁ לְצַד
מְעָרְב, נִקְרָא יוֹם מִן הַבִּקְרָא עַד
הַזְמַן הַהוּא, שְׁכַתוּב (תהלים כב)
חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם. וְאִם תֵּאמַר עַד
חֲשֻׁכָה - בָּא רָאָה, שְׁכַתוּב (ירמיהו)
אוֹי לָנוּ כִּי פָּנָה הַיּוֹם כִּי יִנְטוּ
צְלָלֵי עָרְב. כִּי פָּנָה הַיּוֹם - כְּנִגְדָּ
תְּפִלַּת הַבִּקְרָא, שְׁכַתוּב חֶסֶד אֵל
כָּל הַיּוֹם, שְׁהָרִי אֲזַי הַשְּׁמֶשׁ הִיא
לְצַד מְזַרְח. כְּדִין שְׁמַשׁא הַשְּׁמֶשׁ
וְיַרְד לְצַד מְעָרְב, הָרִי אֲזַי הוּא זְמַן
תְּפִלַּת הַמַּנְחָה, וְכַבֵּר פָּנָה הַיּוֹם
וּבָאוּ צְלָלֵי עָרְב וְהִתְעוֹרַר הַדִּין
הַקָּשָׁה בְּעוֹלָם.

וּפְנָה הַיּוֹם שְׁהִיא הַדְרָגָה שֶׁל
חֶסֶד, וְנָטוּ צְלָלֵי עָרְב שְׁהֵם
הַדְרָגָה שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה, וְאֲזַי
נִחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְנִשְׁרַף
הַהֵיכָל. וְעַל כֵּן שְׁנִינּוּ שְׁיִהִיָּה
אָדָם זְהִיר בְּתְפִלַּת הַמַּנְחָה,
שְׁהוּא הַזְמַן שְׁשְׂרוּי הַדִּין הַקָּשָׁה
בְּעוֹלָם. יַעֲקֹב תִּקַּן תְּפִלַּת עָרְבִית,
שְׁהָרִי הוּא תִקַּן אוֹתָהּ וְזֵן אוֹתָהּ
בְּכָל מָה שְׁצַרִיךְ, וְדָאִי שְׁוֹא"ו
תִקַּן אֶת ה"א, וְה"א נְזוּנִית
מִוֹא"ו, שְׁאִין לָהּ אֹר מִשָּׁל
עֲצֻמָּה כְּלָל.

וּמִשׁוּם כֶּף תְּפִלַּת עָרְבִית רְשׁוּת,
שְׁהָרִי נִכְלָלַת בְּתְפִלַּת הַיּוֹם כְּדִי
שְׁתַּהֲיָה מְאִירָה, וְכַעַת לָא זֶה
הַזְמַן. וּבְאֲרָנוּ אוֹתָהּ, שְׁהָרִי לָא
הַתְגַּלְגַּלָּא אֹר הַיּוֹם שְׁיִאִיר לָהּ,
וְהִיא שׁוֹלְטַת בְּחֲשֻׁכָה עַד זְמַן
חֲצוֹת הַלַּיְלָה, כְּשֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מְשַׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְדִיקִים בְּגִין
הַעֲדָן, וְאֲזַי הַזְמַן שְׁהָאָדָם
יִשְׁתַּעֲשַׁע [וּלְמַר] בְּתוֹרָה, כְּמוֹ
שְׁנַתְבָּאָר.

בָּא רָאָה, דְדוּד בָּא וְאָמַר שְׁלֶשֶׁת
זְמַנֵּי הַתְּפִלוֹת הַלָּלוּ, שְׁכַתוּב
(תהלים נה) עָרְב וּבִקְרָא וְצַהֲרִים, הִנֵּה
שְׁלֶשֶׁה. וְהוּא לָא הַתְּפִלָּל אֲלָא

דא לצלותא דצפרא ודא לצלותא דמנחה,
בגין כך אשיחה ואהמה דייקא. בצפרא
דאיהו שעתא דחסד סגי ליה בחסד
באשיחה, ובמנחה דהוא שעתא דדינא קשיא
בעי המייה ובגין כך ואהמה. ולבתר כד
אתפליג ליליא הוה קם בשירין ותושבחן
פדקא (דף קלג ע"א) יאות דכתיב, (תהלים ס"ב) ובליילה
שירה עמי והא אתמר.

קם רבי שמעון ואזלו. אזל ההוא בר נש
בהדיה עד טבריה. עד דהו אזלו, אמר
רבי שמעון תא חזי, תפלות פנגד תמידין
תקנום רבנן דאנשי כנסת הגדולה, בגין
דאשפחן תרי דכתיב, (במדבר כח) את הפכש אחד
תעשה בבקר ואת הפכש השני תעשה בין
הערבים. ואינון מתקרבין בהני תרי זמני
דיומא דאינון זמנין לצלותא.

אמר ההוא גברא הא בקדמיתא אבות
תקנום להני צלותי, ומה דאתקיני
אברהם ויצחק הוא עקרא, ומה דאתקיני
יעקב דאיהו שבחא דאבהן אמאי איהו רשות
ולא עקרא כהני.

אמר רבי שמעון הא אתמר. אבל תא חזי,
הני תרי זמני דתרי צלותי לאו אינון
אלא לחברא ליעקב בעדביה, פיון דאתחברו
דא בדא אנן לא צריכין יתיר, דכיון
דאתיהיבת אתתא בין תרין דרועין ואתחברת
בגופא לא אצטריך יתיר, ועל דא אנן בעינן
לאתערא תרין דרועין בגין דאתיהיבת
בינייהו, פיון דאיהי בינייהו, גופא ואתתא
מלייהו בלחישו דלא לאדפרא.

ובגין כך יעקב משמש במרום תנינן. מאי
במרום פמה דאת אמר, (תהלים צב) ואתה

שנים מהם, שפתוב אשיחה
ואהמה, ולא יותר. זה לתפלת
הבקר - וזה לתפלת המנחה.
משום כך דיק אשיחה ואהמה.
בבקר, שהיא שעת חסד,
מספיק לו בחסד באשיחה.
ובמנחה, שהיא שעת הדין
הקשה, צריך המייה, ומשום כך
ואהמה. אחר כך כשנחלק
הלילה, הנה קם לשירות
ותשבחות פראוי, שפתוב (תהלים
סב) ובליילה שירה עמי, והרי
נחבאר.

קם רבי שמעון והלכו. הלך אותו
האיש עמו עד טבריה. בעודם
הולכים, אמר רבי שמעון, בא
ראה, תפלות פנגד תמידין
תקנום החכמים של אנשי כנסת
הגדולה, משום שנמצאות
שתיים, שפתוב (במדבר כח) את
הפכש אחד תעשה בבקר ואת
הפכש השני תעשה בין הערבים,
והם נקרבין בשני הזמנים הללו
של היום, שהם זמני התפלה.

אמר אותו האיש, הרי בתחלה
האבות תקנו את התפלות הללו,
ומה שתקנו אברהם ויצחק הוא
העקר. ומה שתקן יעקב שהוא
המשבח של האבות, למה היא
רשות ולא עקר כמו אלו?

אמר רבי שמעון, הרי נחבאר,
אבל בא ראה, שני הזמנים הללו
של שתי התפלות אינם אלא
לחבר את יעקב לגורלו. פיון
שהתחברו זה עם זה, אינו
צריכים יותר. שפיון שנתנה
האשה בין שתי הזרועות
ומתחברת בגוף, לא צריך יותר,
ועל כן אנו צריכים לעורר שתי
הזרועות בגלל שנתנה ביניהם.
פיון שהיא ביניהם, הגוף
והאשה, אז דבריהם בלחש שלא
להזכיר.

ומשום כך, יעקב משמש במרום שנינו. מה זה במרום? כמו שנאמר (תהלים צב) ואתה מרום לעולם

מרום לעולם יי. וכלא איהו רזא לידעי מדין. אתו רבי אבא וההוא יודאי ונשקו ידוי. אמר רבי אבא עד יומא דין לא קאימנא במלה דא בר השתא. ופאה חולקי דזכינא למשמע ליה:

ויבאה יצחק האהלה שרה אמו. אמר רבי יוסי האי קרא קשיא. האהלה. לאהל שרה אמו מיבעי ליה, מאי האהלה. דאהדרת תמן שכינתא, בגין דכל זמנא דשרה קיימא בעלמא שכינתא לא אעדי מינה, ושרגא הוה דליקת מערב שבת לערב שבת והוה נהיר כל אינון יומי דשפתא, פתר דמיתת, פבתה היא שרגא. פיון דאתת רבקה אהדרת שכינתא ושרגא אדליקת. שרה אמו, דדמיא לשרה בכל עובדהא.

רבי יהודה אמר כמה דדיוקניה דיצחק הוה כדיוקניה דאברהם, וכל מאן דחמי ליצחק אמר דא אברהם, ודאי אברהם הוליד את יצחק, הכי נמי רבקה דיוקנה ממש הות דיוקנא דשרה, ובגין כך שרה אמו ודאי.

אמר רבי אלעזר בכלא הכי הוא, אבל תא חזי, רזא איהו דאף על גב דשרה מיתת, דיוקנה לא אעדי מן ביתא, ולא אתחזי תמן מיומא דמיתת עד דאתת רבקה, פיון דעאלת רבקה אתחזיאת דיוקנא דשרה, דכתיב ויביאה יצחק האהלה וגו' מיד שרה אמו אתחזיאת תמן, ולא הוה חמי לה בר יצחק בלחודוי כד אעיל תמן, ועל דא וינחם יצחק אחרי אמו (כ"א מאי אחרי אמו, אחרי) דאמו אתחזיאת ואזדמנא בביתא, ועל דא לא כתיב אחרי מיתת אמו, אלא אחרי אמו.

רבי שמעון אמר מאי שנא דכתיב ביה ביצחק ויקח את רבקה ותהי לו לאשה

ה'. והכל הוא סוד ליודעי הדין. באו רבי אבא והיהודי ההוא ונשקו את ידו. אמר רבי אבא, עד היום הזה לא למדתי בדבר הזה, רק עכשו. אשרי חלקי שזכיתי לשמע אותו.

ויבאה יצחק האהלה שרה אמו. אמר רבי יוסי, הפסוק הזה קשה. האהלה? הנה צריך להיות לאהל שרה אמו! מה זה האהלה? שחזרה לשם השכינה. משום שכל זמן ששרה היתה קימת בעולם, לא וזה ממנה השכינה, ונר היה דולק מערב שבת לערב שבת והיה מאיר את כל אותם ימות השבוע. אחר שמתה, ככה אותו הנר. פיון שפאה רבקה, חזרה השכינה והדליקה את הנר. שרה אמו - שדמתה לשרה בכל מעשיה.

רבי יהודה אמר, כמו שדמותו של יצחק היתה כדמותו של אברהם, וכל מי שראה את יצחק אמר זה ודאי אברהם שהוליד את יצחק - כך גם דמותה של רבקה ממש היתה כדמותה של שרה, ומשום כך שרה אמו ודאי. אמר רבי אלעזר, בכל כך זה, אבל בא ראה, זהו סוד. שאף על גב ששרה מתה, דמותה לא וזה מן הבית, ולא נראתה שם מיום שמתה עד שפאה רבקה. פיון שנכנסה רבקה, נראתה דמותה של שרה, שפתיב ויבאה יצחק האהלה וגו'. מיד שרה אמו נראתה שם. ולא היה רואה, רק יצחק לבדו כשנכנס לשם, ועל כן וינחם יצחק אחרי אמו. [כ"א מה זה אחרי אמו? אחרי] שאמו נראתה והזדמנה בבית, ועל כן לא כתוב אחרי מיתת אמו, אלא אחרי אמו.

רבי שמעון אמר, מה שונה שפתיב ביצחק, ויקח את רבקה